

SAOPŠTENJE 147/2024

Datum objave:
 31.10.2024.

Preliminarni podaci

Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore

Januar – Septembar 2024.

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore za januar-septembar 2024. godine, prema preliminarnim podacima iznosila je 3 478,0 miliona eura, što ukazuje na rast od 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Izvoz robe imao je vrijednost od 433,1 miliona eura, a **uvoz** 3 044,9 miliona eura. U odnosu na isti period prethodne godine izvoz je bio manji za 16,2%, a uvoz veći za 6,1%.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 14,2% i manja je u odnosu na isti period prethodne godine kada je iznosila 18,0%.

U strukturi izvoza prema standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji (SMTK) najviše su zastupljena **Mineralna goriva i maziva (sektor 3)** u iznosu od 98,2 miliona eura (koje čine: Električna energija – 69,3 mil. eura i ostalo).

U strukturi uvoza prema SMTK-u najviše su zastupljeni **Mašine i transportni uređaji (sektor 7)** u iznosu od 735,5 miliona eura (koje čine: Drumska vozila – 276,9 mil. eura i ostalo).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u izvozu bili su: Srbija (124,5 mil. eura), Bosna i Hercegovina (27,7 mil. eura) i Slovenija (25,0 mil. eura).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Srbija (523,6 mil. eura), Kina (355,6 mil. eura) i Njemačka (294,2 mil. eura). Spoljnotrgovinska robna razmjena bila je najveća sa potpisnicama CEFTA-e i sa Evropskom unijom.

Grafik 1. Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena po mjesecima, u mil. EUR

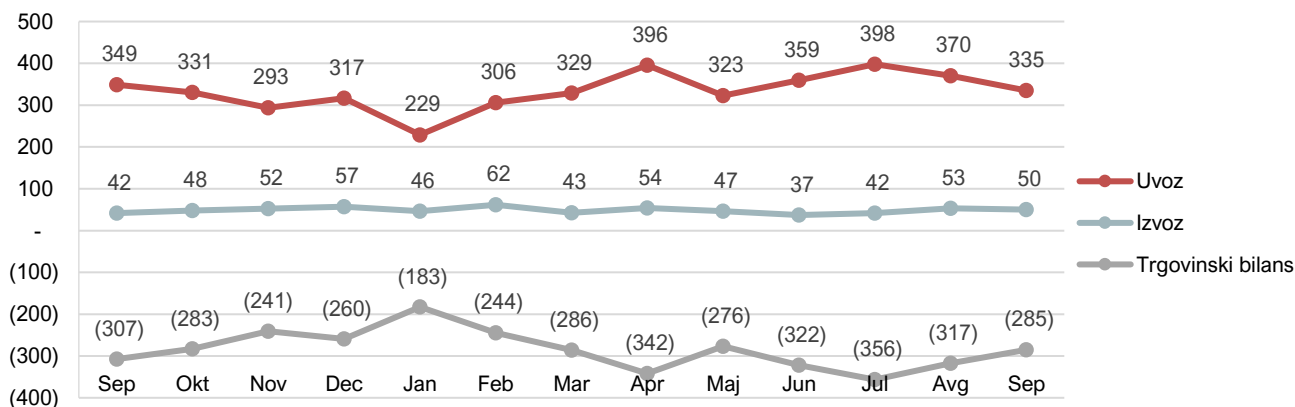


Tabela 1. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po mjesecima¹

u hilj. EUR

PERIOD	UVOZ	IZVOZ	SPOLJNOTRGOVINSKA ROBNA RAZMJENA	TRGOVINSKI BILANS
2023				
Januar	214 745	87 742	302 487	-127 003
Februar	261 419	70 845	332 264	-190 574
Mart	350 051	60 423	410 474	-289 629
April	298 165	58 395	356 560	-239 769
Maj	327 770	46 572	374 341	-281 198
Jun	373 096	57 322	430 418	-315 773
Jul	340 612	43 341	383 953	-297 271
Avgust	354 063	50 424	404 487	-303 639
Septembar	349 160	41 737	390 897	-307 424
Oktoibar	330 849	47 757	378 606	-283 091
Novembar	293 385	52 484	345 868	-240 901
Decembar	316 811	57 289	374 100	-259 522
2024				
Januar	228 999	46 241	275 241	-182 758
Februar	306 140	61 728	367 868	-244 412
Mart	328 774	42 826	371 600	-285 947
April	395 608	54 063	449 672	-341 545
Maj	323 186	46 684	369 871	-276 502
Jun	359 390	37 193	396 871	-322 197
Jul	397 732	41 512	439 244	-356 220
Avgust	369 954	53 235	423 189	-316 719
Septembar	335 159	49 590	384 749	-285 569

Tabela 2. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po kontinentima i odabranim zemljama

TRGOVINSKI PARTNERI	UVOZ				IZVOZ				TRGOVINSKI BILANS	
	Jan-Sep 2023		Jan-Sep 2024		Jan-Sep 2023		Jan-Sep 2024		Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024
	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	u hilj. EUR	u hilj. EUR
SVIJET	100,0	2 869 081	100,0	3 044 942	100,0	516 802	100,0	433 074	-2 352 279	-2 611 869
Evropa	79,9	2 292 471	80,2	2 441 519	91,3	471 686	91,5	396 312	-1 820 785	-2 045 207
EU-27	45,3	1 299 865	45,5	1 385 381	37,8	195 401	32,4	140 147	-1 104 465	-1 245 233
CEFTA ²	26,0	745 165	26,3	802 116	46,1	238 030	46,1	199 683	-507 135	-602 433
Afrika	0,3	9 086	0,4	11 737	0,4	2 159	0,6	2 400	-6 927	-9 336
Azija	16,8	481 954	16,7	508 848	6,8	35 316	7,0	30 202	-446 638	-478 645
Amerika	2,9	83 887	2,7	81 605	1,4	7 384	0,9	3 988	-76 503	-77 617
Okeanija	0,1	1 684	0,0	1 234	0,0	258	0,0	170	-1 426	-1 063
SAD	1,3	37 453	1,3	41 015	1,3	6 926	0,8	3 594	-30 527	-37 421
Kina	11,1	317 610	11,7	355 566	0,4	2 104	3,4	14 723	-315 507	-340 843
Rusija	0,2	5 786	0,2	7 139	0,0	118	0,1	473	-5 668	-6 666
Švajcarska	1,9	54 118	1,8	54 437	4,2	21 548	5,1	21 979	-32 570	-32 458
Japan	0,8	21 768	0,8	25 804	0,0	94	0,0	99	-21 674	-25 705
Turska	5,2	149 839	4,5	138 403	1,6	8 250	2,5	10 775	-141 589	-127 628
Brazil	0,6	16 305	0,6	17 135	0,0	5	0,0	37	-16 300	-17 098
Ujedinjeno Kraljevstvo	0,9	26 655	0,9	26 828	0,1	737	0,1	616	-25 918	-26 212

¹ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)² Albanija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Moldavija, Srbija i Kosovo

Tabela 3. Spoljnotrgovinska robna razmjena sa državama članicama EU i potpisnicama CEFTA-e³

u hilj. EUR

TRGOVINSKI PARTNERI	UVOZ		IZVOZ		TRGOVINSKI BILANS	
	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024
SVIJET	2 869 081	3 044 942	516 802	433 074	-2 352 279	-2 611 869
EU-27⁴	1 299 865	1 385 381	195 401	140 147	-1 104 465	-1 245 233
Austrija	33 588	36 217	7 464	7 074	-26 124	-29 143
Belgija	15 882	15 962	597	970	-15 285	-14 992
Bugarska	16 587	16 169	1 073	696	-15 514	-15 473
Češka	33 325	36 557	27 321	13 073	-6 004	-23 484
Danska	12 611	15 067	4 994	5 320	-7 617	-9 747
Estonija	1 569	1 695	5	99	-1 564	-1 596
Finska	5 480	3 176	11	22	-5 469	-3 155
Francuska	67 548	80 577	1 018	3 335	-66 530	-77 242
Grčka	187 293	187 948	1 716	5 541	-185 577	-182 406
Holandija	47 628	57 432	2 140	1 152	-45 488	-56 279
Irska	5 993	8 898	5	180	-5 988	-8 718
Italija	177 090	187 358	14 129	12 743	-162 961	-174 616
Kipar	596	596	522	156	-75	-440
Letonija	2 559	1 547	112	5 035	-2 447	3 489
Litvanija	3 594	3 347	5 881	979	2 287	-2 368
Luksemburg	850	854	21 198	12 856	20 348	12 001
Mađarska	23 609	21 619	6 633	1 437	-16 976	-20 181
Malta	40	37	363	278	323	241
Njemačka	267 174	294 227	14 607	12 305	-252 568	-281 922
Poljska	56 743	58 469	9 714	20 441	-47 029	-38 028
Portugalija	5 679	5 109	82	22	-5 597	-5 087
Hrvatska	168 217	177 175	4 706	5 612	-163 512	-171 563
Rumunija	29 759	26 801	804	819	-28 954	-25 982
Slovačka	9 685	10 514	108	36	-9 578	-10 479
Slovenija	44 560	50 800	64 342	25 036	19 782	-25 765
Španija	58 294	54 193	4 063	2 940	-54 230	-51 253
Švedska	23 913	33 036	1 796	1 989	-22 117	-31 047
CEFTA	745 165	802 116	238 030	199 683	-507 135	-602 433
Albanija	54 881	61 397	16 277	18 201	-38 604	-43 195
Bosna i Hercegovina	138 708	157 893	62 723	27 725	-75 985	-130 168
Moldavija	410	1 460	0	68	-410	-1 393
Sjeverna Makedonija	27 152	30 557	7 956	8 378	-19 196	-22 179
Srbija	501 200	523 625	133 166	124 555	-368 035	-399 070
Kosovo	22 814	27 184	17 908	20 757	-4 906	-6 428
Ostale zemlje (izvan EU-27 i CEFTA-e)	824 051	857 446	83 371	93 243	-740 679	-764 203

³ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)⁴ Od januara 2021. godine, podaci spoljnotrgovinske robne razmjene sa Ujedinjenim Kraljevstvom su isključeni iz podataka Evropske Unije. Podaci spoljnotrgovinske robne razmjene sa Ujedinjenim Kraljevstvom su prikazani u tabeli 2.

Tabela 4. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku SMTK⁵

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	Uvoz			Izvoz		
	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
0-9 UKUPNO	2 869 081	3 044 942	106,1	516 802	433 074	83,8
0 Hrana i žive životinje	560 448	573 831	102,4	31 760	35 447	111,6
00 Žive životinje	35 347	35 138	99,4	92	78	85,1
01 Meso i prerada mesa	124 101	129 052	104,0	19 985	25 025	125,2
02 Mliječni proizvodi i jaja	67 855	73 295	108,0	221	368	166,7
03 Ribe i prerađevine od ribe	26 513	26 824	101,2	95	6	6,3
04 Žitarice i proizvodi od žitarica	78 109	73 924	94,6	656	721	109,9
05 Povrće i voće	86 480	90 962	105,2	6 462	4 954	76,7
06 Šećer proizvodi od šećera i med	13 775	14 529	105,5	560	331	59,1
07 Kafa čaj kakao i začini	43 112	44 985	104,3	2 203	2 425	110,1
08 Stočna hrana (sem žita u zrnu)	24 503	22 844	93,2	1 092	1 186	108,6
09 Razni proizvodi za ishranu	60 653	62 277	102,7	394	352	89,4
1 Piće i duvan	119 586	127 547	106,7	24 525	28 218	115,1
11 Pića	93 369	98 058	105,0	24 525	28 218	115,1
12 Duvan i proizvodi od duvana	26 217	29 489	112,5	0	0	0,0
2 Sirove materije sem goriva	24 999	25 122	100,5	60 720	75 534	124,4
21 Kože sirove i krzna nečinjena	0	0	0,0	1 477	1 032	69,9
22 Uljano sjeme i plodovi	1 601	1 521	95,0	25	16	63,0
23 Sirovi kaučuk	189	215	113,5	1	1	100,0
24 Pluta i drvo	5 960	6 024	101,1	31 530	26 129	82,9
25 Celuloza i otpaci od hartije	37	11	29,8	848	1 077	127,1
26 Tekstilana vlakna i otpaci	931	697	74,8	303	526	173,5
27 Sirova đubriva i minerali	4 723	5 750	121,7	2 094	799	38,2
28 Mineralne rude i otpaci metala	1 801	990	55,0	24 071	45 198	187,8
29 Životinjske i biljne sirove materije	9 756	9 914	101,6	371	756	203,8
3 Mineralna goriva i maziva	297 310	332 567	111,9	210 642	98 214	46,6
32 Kameni ugajl koks i briketi	763	770	100,9	7 528	6 583	87,4
33 Nafta i naftni derivati	242 483	253 481	104,5	18 448	22 325	121,0
34 Gas prirodni i industrijski	7 872	6 926	88,0	0	0	0,0
35 Električna energija	46 191	71 389	154,6	184 666	69 306	37,5
4 Životinjska i biljna ulja i masti	13 759	15 604	113,4	1 598	1 629	101,9
41 Životinjska ulja i masti	1 289	810	62,8	916	983	107,3
42 Čvrste biljne masti i ulja	12 369	14 656	118,5	303	213	70,4
43 Prerađena životinjska i biljna ulja	100	139	138,4	380	433	113,9
5 Hemijski proizvodi	317 938	350 808	110,3	36 778	43 518	118,3
51 Organski hemijski proizvodi	4 317	3 544	82,1	98	48	49,5
52 Neorganski hemijski proizvodi	4 248	4 391	103,4	3 182	6 252	196,5
53 Proizvodi za bojenje i stavljenje	30 032	32 385	107,8	57	42	74,2
54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	144 724	163 357	112,9	29 368	27 255	92,8
55 Eterična ulja parfemski i toaletni preparati	62 295	72 758	116,8	911	1 035	113,6
56 Đubriva (osim sirovih)	3 702	3 266	88,2	5	5	100,0
57 Plastične materije u primarnim oblicima	4 579	3 761	82,1	132	250	189,9
58 Plastične mase u ostalim oblicima	31 814	32 437	102,0	735	596	81,1
59 Hemijske materije i proizvodi nigdje pomenuti	32 227	34 908	108,3	2 291	8 034	300 ¹

⁵ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)

Tabela 4. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku SMTK

/nastavak/

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	Uvoz			Izvoz		
	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
6 Proizvodi svrstani po materijalu	470 862	460 920	97,9	80 299	44 067	54,9
61 Koža proizvodi od kože i krzna	264	313	118,2	59	62	105,0
62 Proizvodi od kaučuka	23 207	22 687	97,8	159	27	17,0
63 Proizvodi od plute i drveta	34 959	32 548	93,1	4 456	3 877	87,0
64 Hartija karton i proizvodi od celuloze	43 084	42 714	99,1	343	267	77,8
65 Predivo tkanine i tekstilni proizvodi	24 230	21 750	89,8	482	244	50,7
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	120 649	122 603	101,6	4 301	4 115	95,7
67 Gvožđe i čelik	53 611	60 265	112,4	1 980	541	27,3
68 Obojeni metali	61 241	42 790	69,9	60 195	26 886	44,7
69 Proizvodi od metala nigdje drugo pomenuti	109 616	115 251	105,1	8 323	8 047	96,7
7 Mašine i transportni uređaji	659 060	735 552	111,6	43 134	75 056	174,0
71 Pogonske mašine i uređaji	10 758	23 462	218,1	688	1 990	289,5
72 Specijalne mašine za neke ind.grane	52 515	61 406	116,9	6 654	4 667	70,1
73 Mašine za obradu metala	3 366	2 458	73,0	280	298	106,3
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	111 757	106 009	94,9	7 471	9 033	120,9
75 Kancelarijske mašine i za AOP	31 747	37 433	117,9	386	472	122,2
76 Telekomunikacioni aparati i uređaji	77 470	82 271	106,2	3 378	2 391	70,8
77 Električne mašine aparati i uređaji	112 398	128 810	114,6	4 583	4 836	105,5
78 Drumska vozila	238 739	276 912	116,0	9 332	10 776	115,5
79 Ostala transportna sredstva i opreme	20 311	16 792	82,7	10 362	40 595	300 ¹
8 Razni gotovi proizvodi	400 185	417 756	104,4	21 145	27 190	128,6
81 Montažne zgrade sanitarni uređaji	21 278	21 282	100,0	239	285	119,0
82 Namještaj i djelovi	73 348	75 597	103,1	1 568	1 707	108,9
83 Predmeti za putovanja	11 985	12 713	106,1	103	662	300 ¹
84 Odjeća	93 603	100 978	107,9	3 380	7 838	231,9
85 Obuća	42 483	42 505	100,1	509	1 041	204,3
87 Naučni i kontrolni instrumenti	23 188	31 399	135,4	3 013	1 886	62,6
88 Fotoaparati časovnici	13 528	14 846	109,7	242	248	102,5
89 Razni gotovi proizvodi	120 772	118 436	98,1	12 091	13 525	111,9
9 Proizvodi i transakcije nigdje drugo pomenuti	4 934	5 236	106,1	6 200	4 200	67,7

¹ Obračunati indeks veći je od 300,0

Tabela 5. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku Kombinovane nomenklature⁶

PODJELA PREMA ODSJEKU KOMBINOVANE NOMENKLATURE	Uvoz			Izvoz		
	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2023	Jan-Sep 2024	Jan-Sep 2024 Jan-Sep 2023
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
I - XXI UKUPNO	2 869 081	3 044 942	106,1	516 802	433 074	83,8
I Žive životinje i životinjski proizvodi	215 780	221 202	102,5	17 038	21 102	123,8
II Povrće	115 122	113 800	98,9	6 533	5 966	91,3
III Životinjske ili biljne masti ulja i voskovi	15 866	17 498	110,3	685	646	94,3
IV Pripremljena hrana pića duvan	363 406	378 395	104,1	34 023	38 353	112,7
V Mineralni proizvodi	338 456	379 821	112,2	228 120	131 040	57,4
VI Proizvodi hemijske ili srodne industrije	280 402	314 848	112,3	35 928	42 765	119,0
VII Plastika guma i proizvodi od gume	101 283	104 575	103,2	4 057	3 687	90,9
VIII Sirove kože koža i krzno	14 563	14 688	100,9	1 697	1 888	111,2
IX Drvo proizvodi od drveta korpe drveni ugalj pluta	41 318	38 945	94,3	35 987	30 029	83,4
X Materijali i proizvodi papirne industrije	47 370	43 731	92,3	4 617	4 559	98,7
XI Tekstil i tekstilni proizvodi	112 279	117 488	104,6	4 079	8 456	207,3
XII Obuća kape i modni dodaci	46 890	46 989	100,2	556	1 066	191,6
XIII Proizvodi od kamena gipsa keramički proizvodi stakleni proizvodi	87 087	83 769	96,2	4 317	4 156	96,3
XIV Biseri drago kamenje i metali kovanice	20 006	14 232	71,1	10 416	8 711	83,6
XV Bazni metali i proizvodi od osnovnih metala	226 070	219 922	97,3	79 082	48 488	61,3
XVI Mašine i mehanički uređaji električna oprema	395 196	433 773	109,8	23 504	23 700	100,8
XVII Vozila i prateća transportna oprema	264 281	303 142	114,7	19 809	51 533	260,2
XVIII Optički medicinski i mjerni instrumenti satovi	43 580	53 333	122,4	3 387	2 234	66,0
XIX Oružje i municija	2 011	6 764	336,3	674	2 137	317,0
XX Razni proizvodi	137 992	137 817	99,9	2 212	2 521	113,9
XXI Umjetnička djela kolekcionarski predmeti i antikviteti	120	209	174,2	82	39	47,1

1 Obračunati indeks veći je od 300,0

⁶ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Statistika robne razmjene sa inostranstvom predstavlja važan izvor podataka koji je od značaja za kreatore ekonomske politike kao i za donosiocje odluka. Podaci statistike robne razmjene sa inostranstvom služe kao osnovni izvor informacija za izradu statistike platnog bilansa, statistike nacionalnih računa, za pripremu multilateralnih i bilateralnih pregovora, kao i preduzećima za istraživanje tržišta i analizu poslovanja.

Izrada podataka robne razmjene sa inostranstvom temelji se na preporukama statistike UN i EU koje su sadržane u sledećim publikacijama:

- International merchandise Trade Statistics Concept and Definitions UN;
- Statistics on the Trade of Goods User Guide EUROSTAT.

Usklađuje se sa regulativama iz dokumenta „European Legislation applicable to the Statistics relating to the trading of goods“, vezane za EXTRASTAT:

- Regulativa Evropskog Parlamenta i Savjeta broj 471/2009;
- Regulativa Evropske komisije broj 92/2010;
- Regulativa Evropske komisije broj 113/2010.

Nazivi zemalja su u skladu sa Geonomenklaturom koja se primjenjuje u Evropskoj statistici spoljne trgovine robama.

Izvor podataka

Izvor podataka za statistiku robne razmjene Crne Gore su carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe. Carinska deklaracija je dokument koji se podnosi u carinskom postupku. Sadrži podatke koji su važni za sam postupak carinjenja ali i podatke za potrebe statistike. MONSTAT u mjesečnoj periodici od Uprave carina preuzima podatke u elektronskoj formi i dalje ih statistički obrađuje i publikuje rezultate.

U carinskom postupku pri tarifiranju proizvoda od 2002 godine koristi se kombinovana nomenklatura koja je usklađena sa kombinovanom nomenklaturom EU. Objavljuje se godišnje u Službenom listu Crne Gore za važeću godinu.

Obuhvat spoljne trgovine

Izvoz obuhvata robu koja napušta statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- Izvoz;
- Pasivno oplemenjivanje;
- Ponovni izvoz koja je bila u postupku aktivnog oplemenjivanja i prerada robe pod carinskim nadzorom.

Uvoz obuhvata svu robu koja ulazi na statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- Uvoz za slobodni promet;
- Aktivno oplemenjivanje;
- Prerada robe pod carinskim nadzorom.

Klasifikacija izvoza i uvoza se vrši prema nomenklaturi statistike spoljne trgovine (NSST) koja se zasniva na standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji OUN (SMTK) 4. revizija. Šifra svakog klasifikovanog proizvoda je takva da prva cifra označava-sektor, dvije cifre-odsjek, tri cifre – grupu, četiri cifre– podgrupu a pet cifara – poziciju, odnosno proizvod.

Prilikom korišćenja podataka navesti:

„Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Spoljna trgovina](#)